

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

27 päivänä marraskuuta 2007\*

Asiassa C-435/06,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka korkein hallinto-oikeus (Suomi) on esittänyt 13.10.2006 tekemällään välipäätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.10.2006, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

C,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ja A. Tizzano sekä tuomarit R. Schintgen, J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari), R. Silva de Lapuerta, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz ja A. Arabadjiev,

julkisasiamies: J. Kokott,  
kirjaaja: R. Grass,

\* Oikeudenkäyntikieli: suomi.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- C, edustajanaan asianajaja M. Fredman,
- Suomen hallitus, asiamiehenään A. Guimaraes-Purokoski,
- Saksan hallitus, asiamiehenään M. Lumma,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja A.-L. During,
- Alankomaiden hallitus, asiamiehenään H. G. Sevenster,
- Slovakian hallitus, asiamiehenään J. Čorba,
- Ruotsin hallitus, asiamiehenään A. Kruse,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. Wilderspin ja P. Aalto,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.9.2007 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

### **tuomion**

- <sup>1</sup> Ennakkoratkaisupyyntö koskee tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 2.12.2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2116/2004 (EUVL L 367, s. 1; jäljempänä asetus N:o 2201/2003), tulkintaa.
- <sup>2</sup> Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa C, joka on lasten A ja B äiti, on valittanut Oulun hallinto-oikeuden päätöksestä, jossa pysytettiin Suomen poliisin päätös, jolla kyseiset lapset määrättiin luovutettaviksi Ruotsin viranomaisille.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Yhteisön oikeus*

- 3 Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehtyyn asiakirjaan liitetystä Pohjoismaiden yhteistyöstä annetussa yhteisessä julistuksessa N:o 28 (EYVL 1994, C 241, s. 21 ja EYVL 1995, L 1, s. 1) todetaan seuraavaa:

”Sopimuspuolet toteavat, että Norja, Ruotsi ja Suomi Euroopan unionin jäseninä aikovat jatkaa yhteisön lainsäädäntöä ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mui[ta] määräyksiä täysin noudattaen Pohjoismaiden yhteistyötä keskenään sekä muiden maiden ja alueiden kanssa.”

- 4 Asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Kaikkien lasten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi tämä asetus kattaa kaikki vanhempainvastuuta koskevat tuomiot, mukaan luettuina lastensuojelutoimenpiteet, riippumatta niiden yhteydestä avioliitto-oikeuden alaan kuuluviin menettelyihin.”

5 Asetuksen 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tätä asetusta sovelletaan, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään, siviilioikeudellisissa asioissa, jotka liittyvät:

--

b) vanhempainvastuun myöntämiseen, käyttämiseen, siirtämiseen, rajoittamiseen tai lopettamiseen.

2. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin asioihin kuuluvat erityisesti:

a) oikeus lapsen huoltoon ja tapaamisoikeus;

--

d) lapsen sijoittaminen sijaisperheeseen tai hoitolaitokseen;

--”

6 Asetuksen N:o 2201/2003 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) ’tuomioistuimella’ jäsenvaltioiden kaikkia viranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen 1 artiklan mukaiseen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa;

--

4) ’tuomiolla’ jäsenvaltion tuomioistuimen julistamaa -- vanhempainvastuuta koskevaa ratkaisua, riippumatta siitä, kutsutaanko sitä tuomioksi, päätökseksi, täytäntöönpanomääräykseksi vai joksikin muuksi;

--

7) ’vanhempainvastuulla’ oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella. Ilmaisuihin sisältyy erityisesti oikeuden lapsen huoltoon ja tapamisoikeuden;

--

- 9) 'oikeu[della] lapsen huoltoon' lapsesta huolehtimiseen liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia, varsinkin oikeutta päättää lapsen asuinpaikasta;

– –”

- 7 Asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuuta koskevissa asioissa, jos lapsen asuinpaikka on asian vireillepanoajankohtana kyseisessä jäsenvaltiossa.”

- 8 Asetuksen 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Asian katsotaan tulleen vireille tuomioistuimessa:

- a) ajankohtana, jona haastehakemus tai vastaava asiakirja jätetään tuomioistuimeen edellyttäen, että hakija ei ole sen jälkeen jättänyt ryhtymättä häneltä edellytettyihin toimiin haasteen antamiseksi tiedoksi vastaajalle”.

9 Asetuksen N:o 2201/2003 59 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jollei 60, 63 tai 64 artiklasta tai tämän artiklan 2 kohdasta muuta johdu, tämä asetus korvaa jäsenvaltioiden osalta asetuksen voimaan tullessa voimassa olevat yleissopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman jäsenvaltion välillä ja jotka koskevat tämän asetuksen piiriin kuuluvia asioita.

2. a) Ruotsi ja Suomi voivat ilmoittaa, että avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälis-yksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken 6 päivänä helmikuuta 1931 tehtyä sopimusta sekä siihen liittyvää loppupöytäkirjaa sovelletaan kokonaisuudessaan tai osittain näiden valtioiden keskinäisissä suhteissa tämän asetuksen säännösten sijasta. Kyseiset ilmoitukset julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja liitetään tähän asetukseen. Mainitut jäsenvaltiot voivat peruuttaa nämä ilmoituksensa kokonaisuudessaan tai osittain milloin tahansa.

– –”

10 Asetuksen 64 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tämän asetuksen säännöksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity, ja sellaisiin osapuolten välisiin sopimuksiin, jotka on tehty sen jälkeen, kun tätä asetusta on alettu soveltaa 72 artiklan mukaisesti.



2. Tuomiot, jotka on annettu tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivän jälkeen asioissa, jotka on pantu vireille ennen kyseistä päivää mutta [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja yhteisten lasten huoltoa koskevissa asioissa 29.5.2000 annetun neuvoston] asetuksen (EY) N:o 1347/2000 [EYVL L 160, s. 19] voimaantulopäivän jälkeen, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tämän asetuksen III luvun säännösten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat joko tämän asetuksen II luvun säännöksiä tai asetuksen – – N:o 1347/2000 säännöksiä taikka sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, joka asian tullessa vireille oli voimassa tuomion antaneen ja pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion välillä.

– –”

- 11 Asetus N:o 2201/2003 tuli 72 artiklansa mukaan voimaan 1.8.2004, ja asetusta on sovellettu 1.3.2005 lähtien, lukuun ottamatta 67, 68, 69 ja 70 artiklaa, joita on sovellettu 1.8.2004 lähtien.

### *Kansalliset oikeusjärjestykset*

- 12 Nuorten huoltoa koskevista erityisistä säännöksistä annetussa Ruotsin laissa (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS 1990, nro 52) säädetään lastensuojelutoimenpiteistä, kuten vanhempien tahdon vastaisesta lapsen huostaanotosta ja sijoittamisesta sijaishuoltoon. Jos lapsen terveys tai kehitys on ilmeisessä vaarassa vahingoittua, kunnan sosiaalilautakunta voi hakea länsrättiltä kyseisen lain mukaista huoltopäätöstä. Kiireellisessä tapauksessa sosiaalilautakunta saa tehdä lapsen välittömästä huostaanotosta päätöksen, joka on kuitenkin saatettava länsrättin vahvistettavaksi.

- 13 Huoltoa tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan annetun Suomen lain (761/1970) (jäljempänä laki 761/1970) 1 §:n 1 momentin mukaan voidaan henkilö, jonka Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan viranomaisen antaman päätöksen mukaisesti tulee olla huollossa tai hoidossa, pyynnöstä luovuttaa Suomesta mainittuun valtioon päätöksen täytäntöönpanoa varten.

### **Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

- 14 L:n kunnan (Ruotsi) sosiaalilautakunta päätti 23.2.2005 ottaa kyseisessä kunnassa asuneet lapset A ja B välittömästi huostaan heidän sijoittamiseksi sijaisperheeseen. Vuonna 2001 syntynyt A ja vuonna 1999 syntynyt B ovat Suomen kansalaisia, ja A on lisäksi Ruotsin kansalainen.
- 15 C muutti 1.3.2005 lasten A ja B kanssa Suomeen. Muutosta tähän jäsenvaltioon ilmoitettiin maistraatille 2.3.2005. Maistraatti rekisteröi uuden kotikunnan 10.3.2005 taannehtivasti 1.3.2005 alkaen.
- 16 L:n kunnan sosiaalilautakunta alisti 25.2.2005 päätöksensä länsrätten i K länin (Ruotsi) vahvistettavaksi, ja tämä tuomioistuin vahvisti päätöksen 3.3.2005. Ruotsin oikeuden mukaan tällainen vahvistusmenettely tuomioistuimessa käydään aina, kun lapsi otetaan huostaan ilman vanhempien suostumusta.

- 17 Kammarrätten i M (Ruotsi) katsoi ensin, että Ruotsin tuomioistuimilla oli tuomiovalta asiassa, ja hylkäsi sitten valituksen, jonka C oli tehnyt länsrätten i K länin päätöksestä.
- 18 Regeringsrätten (Ruotsi) vahvisti 20.6.2006, että Ruotsin tuomioistuimilla oli tuomiovalta asiassa.
- 19 Samana päivänä, kun länsrätten i K län antoi ratkaisunsa, Ruotsin poliisi pyysi Suomen H:n kaupungin, jossa molemmat lapset oleskelivat isoäitinsä luona, poliisilaitokselta virka-apua päätöksen täytäntöönpanoon. Tämä pyyntö perustui lakiin 761/1970.
- 20 Suomen poliisi päätti 8.3.2005 luovuttaa lapset A ja B Ruotsin viranomaisille. C valitti tästä päätöksestä Oulun hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valituksen.
- 21 C valitti sitten korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka katsoi, että pääasian ratkaisemiseksi on tarpeen tulkita asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalaa.
- 22 Korkein hallinto-oikeus toteaa, että lapsen huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskeva päätös on Suomessa julkisoikeudellinen, ja kysyy, voiko tällainen päätös kuulua kyseiseen asetukseen sisältyvän siviilioikeudellisen asian käsitteen soveltamisalaa. Korkein hallinto-oikeus kysyy lisäksi, että koska Suomessa lastensuojelu ei edellytä vain yhden vaan usean päätöksen tekemistä, voiko kyseinen asetus koskea sekä lasten huostaanottoa että heidän sijoittamistaan sijaishuoltoon vai ainoastaan sijoituspäätöstä.

23 Tässä tilanteessa korkein hallinto-oikeus on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) a) Sovelletaanko – – asetusta – – N:o 2201/2003 – – nyt esillä olevan kaltaiseen, julkisoikeudellisen lastensuojelun yhteydessä yhtenä päätöksenä tehdyn, lapsen välitöntä huostaanottoa ja sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskevan ratkaisun täytäntöönpanoon kokonaisuudessaan
- b) vai asetuksen [N:o 2201/2003] 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan säännös huomioon ottaen pelkästään sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskevaan osaan päätöksestä,
- c) ja jälkimmäisessä tapauksessa, onko [asetusta N:o 2201/2003] sovellettava huostaanottopäätökseen sisältyvään sijoittamista koskevaan ratkaisuun, vaikka itse huostaanottopäätöstä, johon nähden sijoituspäätös on alisteinen, koskisi asianomaisten jäsenvaltioiden yhteistyönä yhdenmukaistettu tuomioiden ja hallintopäätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle ja täytäntöönpanolle perustuva lainsäädäntö?
- 2) Jos vastaus kysymykseen 1 a) on myöntävä, onko ottaen huomioon sen, että asetuksessa [N:o 2201/2003] ei ole otettu huomioon edellä mainittua julkisoikeudellisten huoltopäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa Pohjoismaiden neuvoston toimesta yhdenmukaistettua lainsäädäntöä vaan pelkästään vastaava yksityisoikeudellinen yleissopimus, mahdollista kuitenkin soveltaa lapsen huostaanottoon ensiksi mainittua yhdenmukaistettua lainsäädäntöä, joka perustuu hallintopäätösten välittömään tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon hallintoviranomaisten yhteistyönä?

- 3) Jos vastaus kysymykseen 1 a) on myöntävä ja kysymykseen 2) kieltävä, soveltuuko [asetus N:o 2201/2003] ajallisesti asiaan, kun otetaan huomioon sen 72 artikla ja 64 artiklan 2 kohta sekä mainittu julkisoikeudellisia huoltopäätöksiä koskeva yhdenmukaistettu pohjoismainen lainsäädäntö, kun Ruotsissa hallintoviranomainen on tehnyt päätöksensä sekä välittömästi huostaanotosta että sijoittamisesta perheeseen 23.2.2005 ja alistanut välitöntä huostaanottoa koskevan päätöksensä lääninoikeuden vahvistettavaksi 25.2.2005 ja lääninoikeus on alistuksen johdosta vahvistanut päätöksen 3.3.2005?"

### **Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu**

#### *Ensimmäisen kysymyksen a kohta*

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, onko asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että yhtäältä sitä sovelletaan yhtenä päätöksenä tehdyn, lapsen välitöntä huostaanottoa ja sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskevaan ratkaisuun ja että toisaalta tällainen päätös kuuluu kyseiseen säännökseen sisältyvän siviilioikeudellisen asian käsitteen soveltamisalaan, kun päätös on tehty julkisoikeudellisen lastensuojelun yhteydessä.
- 25 Lapsen huostaanottoa koskevan päätöksen osalta on selvitettävä, liittyykö tällainen päätös vanhempainvastuuseen ja kuuluuko se siis asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalaan.

- 26 Tästä on todettava, että asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan tätä asetusta sovelletaan, riippumatta siitä, millaisessa tuomioistuimessa asiaa käsitellään, siviilioikeudellisissa asioissa, jotka liittyvät vanhempainvastuun myöntämiseen, käyttämiseen, siirtämiseen, rajoittamiseen tai lopettamiseen. Asetuksen 2 artiklan 1 alakohdassa säädetään lisäksi, että asetuksessa tarkoitetaan ”tuomioistuimella” jäsenvaltioiden kaikkia viranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen soveltamisalaa kuuluvissa asioissa.
- 27 Saman asetuksen 2 artiklan 7 alakohdan mukaan vanhempainvastuulla tarkoitetaan oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella, ja ilmaisu käsittää erityisesti oikeuden lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuden.
- 28 Lapsen huostaanotto ei kuulu nimenomaisesti asioihin, jotka asetuksen 1 artiklan 2 kohdan mukaan liittyvät vanhempainvastuuseen.
- 29 Tämä ei kuitenkaan voi olla seikka, jonka perusteella lapsen huostaanottoa koskeva päätös jäisi asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalan ulkopuolelle.
- 30 Ilmauksen ”erityisesti” käyttö asetuksen 1 artiklan 2 kohdassa nimittäin merkitsee, että tähän säännökseen sisältyvä luettelo on luonteeltaan viitteellinen.

- 31 Asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan viidennestä perustelukappaleesta ilmenee lisäksi, että kaikkien lasten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi tämä asetus kattaa kaikki vanhempainvastuuta koskevat tuomiot, mukaan luettuina lastensuojelutoimenpiteet.
- 32 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen, lapsen huostaanottoa koskeva päätös kuuluu luonnostaan viranomaistoimintaan, jonka tarkoituksena on täyttää alaikäisten suojelua ja avustamista koskevat tarpeet.
- 33 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä asiakirja-aineistosta ilmenee lisäksi, että Suomessa lapsen huostaanotosta seuraa, että tämän jäsenvaltion sosiaalilautakunnilla on oikeus päättää lapsen olinpaikasta. Tällainen toimenpide on omiaan vaikuttamaan tapaan, jolla voidaan käyttää lapsen huoltoa koskevaa oikeutta, joka asetuksen N:o 2201/2003 2 artiklan 9 alakohdan mukaan sisältää juuri oikeuden päättää lapsen asuinpaikasta. Tällainen oikeus siis liittyy vanhempainvastuuseen, koska asetuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan oikeus lapsen huoltoon on yksi vanhempainvastuuseen kuuluvista asioista.
- 34 Sijaishuoltoon sijoittamisesta on huomattava, että asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan lapsen sijoittaminen sijaisperheeseen tai hoitolaitokseen kuuluu asioihin, jotka liittyvät vanhempainvastuuseen.
- 35 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 28 kohdassa, huostaanotto ja sijoittaminen ovat erittäin tiiviissä yhteydessä toisiinsa siten, että yhtäältä huostaanotosta voidaan päättää erikseen enintään väliaikaisena toimenpiteenä ja toisaalta vanhempien tahdon vastainen lapsen sijoittaminen voidaan toteuttaa vain, jos viranomaiset ensin ottavat lapsen huostaan.

- 36 Lapsen huostaanottoa koskevan päätöksen jättäminen asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalan ulkopuolelle voisi siis vaarantaa tämän asetuksen tehokkuuden jäsenvaltioissa, joissa lastensuojelu, mukaan lukien lasten sijoittaminen sijaishuoltoon, edellyttää usean päätöksen tekemistä. Lisäksi on huomattava, että koska muissa jäsenvaltioissa lastensuojelu varmistetaan vain yhdellä päätöksellä, kyseessä olevien lasten tasapuolinen kohtelu voisi myös tulla kyseenalaiseksi.
- 37 Asetuksen N:o 2201/2003 osalta on selvitettävä, voidaanko tätä asetusta soveltaa julkisoikeudellisiin lapsen huostaanottoa ja sijoittamista koskeviin päätöksiin.
- 38 Asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdassa säädetään periaatteesta, jonka mukaan tätä asetusta sovelletaan vain ”siviilioikeudellisissa asioissa”, mutta siinä ei määritellä tämän käsitteen sisältöä eikä ulottuvuutta.
- 39 On palautettava mieleen, että tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla 27.9.1968 tehdyn yleissopimuksen (EYVL 1972, L 299, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna Tanskan kuningaskunnan, Irlannin sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 9.10.1978 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 304, s. 1 ja muutettuna s. 77), Helleenien tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 25.10.1982 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 388, s. 1), Espanjan kuningaskunnan ja Portugalin tasavallan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 26.5.1989 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL L 285, s. 1) sekä Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisestä kyseiseen yleissopimukseen 29.11.1996 tehdyllä yleissopimuksella (EYVL 1997, C 15,



s. 1; jäljempänä Brysselin yleissopimus), yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut yksityisoikeudellisen asian käsitettä, joka sisältyy tämän yleissopimuksen 1 artiklan 1 kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen.

- 40 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut toistuvasti, että sen varmistamiseksi, että Brysselin yleissopimuksesta sopimusvaltioille ja asianomaisille henkilöille syntyvät oikeudet ja velvoitteet ovat mahdollisimman tasapuolisia ja yhdenmukaisia, mainitun määräyksen sanamuotoa ei ole tulkittava siten, että siinä ainoastaan viitattaisiin jonkin asianomaisen sopimusvaltion sisäiseen oikeuteen. Yksityisoikeudellisen asian käsitettä on pidettävä itsenäisenä käsitteenä, jonka tulkinnassa on käytettävä perustana Brysselin yleissopimuksen tavoitteita ja järjestelmää sekä niitä yleisiä periaatteita, jotka ilmenevät kansallisten oikeusjärjestysten muodostamasta kokonaisuudesta (ks. asia C-292/05, Lechouritou ym., tuomio 15.2.2007, Kok. 2007, s. I-1519, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 41 Ruotsin hallitus myöntää pääasian valittajan, muiden huomautuksia esittäneiden jäsenvaltioiden ja Euroopan yhteisöjen komission tavoin, että asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohtaan sisältyvää siviilioikeudellisen asian käsitettä on myös tulkittava itsenäisesti yhteisön oikeudessa, mutta se katsoo, että lapsen huostaanottoa ja sijoittamista koskeva päätös, johon sisältyy julkisen vallan käyttöä, ei kuulu asetuksen soveltamisalaan.
- 42 Väitteensä tueksi Ruotsin hallitus vetoaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, jossa katsotaan, että vaikka tietyt viranomaisen ja yksityisoikeudellisen henkilön väliset oikeudenkäynnit saattavatkin kuulua Brysselin yleissopimuksen soveltamisalaan, näin ei ole viranomaisen käyttäessä julkista valtaa (asia C-167/00, Henkel, tuomio 1.10.2002, Kok. 2002, s. I-8111, 26 ja 30 kohta ja asia C-266/01, Préservatrice foncière TIARD, tuomio 15.5.2003, Kok. 2003, s. I-4867, 22 kohta).

- 43 Ruotsin hallituksen mukaan olisi vaikea kuvitella paremmin julkisen vallan käyttöä ilmentävää päätöstä kuin päätös, jolla lapsi määrätään otettavaksi huostaan ja joka saattaa myös tietyissä olosuhteissa johtaa lapsen vapauden riistoon.
- 44 Tällaista asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan tulkintaa ei voida hyväksyä.
- 45 Koska nimittäin siviilioikeudellisen asian käsitettä on tulkittava asetuksen N:o 2201/2003 tavoitteisiin nähden, vanhempainvastuuta koskevien ratkaisujen vastavuoroisen tunnustamisen ja täytäntöönpanon tavoite selvästi vaarantuisi, jos lapsen huostaanottoa ja sijoittamista koskevat päätökset olisi jätettävä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle pelkästään siitä syystä, että ne joissakin jäsenvaltioissa ovat julkisoikeudellisia. Tässä yhteydessä on huomattava, että asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohdan ja 2 artiklan 1 alakohdan säännöksistä ilmenee, että jäsenvaltioiden tuomioistuinorganisaatio ja toimivallan myöntäminen hallinto-  
viranomaisille eivät voi vaikuttaa tämän asetuksen soveltamisalaan ja siviilioikeudellisen asian käsitteen tulkintaan.
- 46 Siviilioikeudellisen asian käsitettä on siis tulkittava itsenäisesti.
- 47 Vain asetuksen N:o 2201/2003 yhdenmukainen soveltaminen jäsenvaltioissa, mikä edellyttää asetuksen soveltamisalan määrittämistä yhteisön oikeudessa eikä kansallisissa oikeusjärjestyksissä, on omiaan varmistamaan, että asetuksen tavoitteet, joihin kuuluu kaikkien kyseessä olevien lasten tasapuolinen kohtelu, täyttyvät.

- 48 Tämä tavoite toteutuu asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan viidennen perustelukappaleen mukaan vain, mikäli kaikki vanhempainvastuuta koskevat tuomiot kuuluvat asetuksen soveltamisalaan.
- 49 Vanhempainvastuu määritellään asetuksen 2 artiklan 7 alakohdassa laajasti siten, että sillä tarkoitetaan oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka liittyvät lapsen henkilöön tai omaisuuteen ja jotka jollakin luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on tuomioistuimen tuomion tai lain taikka voimassa olevan sopimuksen perusteella.
- 50 Kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 44 kohdassa, tältä osin on merkityksetöntä, vaikutetaanko vanhempainvastuuseen valtion toteuttamalla suoje-lutoimenpiteellä vai ratkaisulla, joka on tehty huoltajan itsensä aloitteesta.
- 51 Siviilioikeudellisen asian käsitettä on siis tulkittava siten, että se voi sisältää myös toimenpiteitä, jotka jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä ovat julkisoikeudellisia.
- 52 Tällainen tulkinta saa lisäksi tukea asetuksen N:o 2201/2003 johdanto-osan kymmenennestä perustelukappaleesta, jonka mukaan tätä asetusta ei ole tarkoitettu sovellettavaksi ”julkisoikeudellisiin toimenpiteisiin koulutus- ja terveysasioissa”. Näiden asioiden jättäminen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle vahvistaa sen, että yhteisön lainsäätäjät ei ole tarkoittanut, että kaikki julkisoikeudelliset toimenpiteet jäävät asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

- 53 Ensimmäisen kysymyksen a kohtaan on vastattava edellä esitetyn perusteella, että asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että yhtenä päätöksinä tehty, lapsen välitöntä huostaanottoa ja sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskeva ratkaisu kuuluu kyseiseen säännökseen sisältyvän siviilioikeudellisen asian käsitteen soveltamisalaan, kun tällainen päätös on tehty julkisoikeudellisen lastensuojelun yhteydessä.

*Ensimmäisen kysymyksen b ja c kohta*

- 54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on esittänyt nämä kysymykset vain siltä varalta, että vastauksessaan ensimmäisen kysymyksen a kohtaan yhteisöjen tuomioistuin tulkitsee asetuksen N:o 2201/2003 1 artiklan 1 kohtaan sisältyvää siviilioikeudellisen asian käsitettä siten, että se ei kata yhtenä päätöksinä tehtyä, lapsen välitöntä huostaanottoa ja sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskevaa ratkaisua, kun tällainen päätös on tehty julkisoikeudellisen lastensuojelun yhteydessä.
- 55 Kun ensimmäisen kysymyksen a kohtaan annettu vastaus otetaan huomioon, ensimmäisen kysymyksen b ja c kohtaan ei ole tarpeen vastata.

*Toinen kysymys*

- 56 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, onko asetusta N:o 2201/2003 tulkittava siten, että henkilöiden huostaanotosta ja

sijoittamisesta tehtyjen hallintopäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa, Pohjoismaiden yhteistyönä yhdenmukaistettua kansallista lainsäädäntöä on mahdollista soveltaa asetuksen soveltamisalaan kuuluvaan lapsen huostaanottoa koskevaan päätökseen, kun tällaista lainsäädäntöä ei ole otettu asetuksessa huomioon.

- 57 Tämän osalta on palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallinen tuomioistuin, jonka tehtävänä on toimivaltansa rajoissa soveltaa yhteisön oikeussäntöjä, on velvollinen varmistamaan näiden oikeussäntöjen täyden vaikutuksen niin, että se tarvittaessa jättää omasta aloitteestaan soveltamatta kaikkia yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa olevia kansallisia säännöksiä (ks. erityisesti asia 106/77, Simmenthal, tuomio 9.3.1978, Kok. 1978, s. 629, Kok. Ep. IV, s. 73, 21–24 kohta; asia C-213/89, Factortame ym., tuomio 19.6.1990, Kok. 1990, s. I-2433, Kok. Ep. X, s. 453, 19–21 kohta ja asia C-119/05, Lucchini, tuomio 18.7.2007, Kok. 2007, s. I-6199, 61 kohta).
- 58 Asetuksen N:o 2201/2003 59 artiklan 1 kohdan mukaan tämä asetus korvaa jäsenvaltioiden osalta yleissopimukset, jotka on tehty jäsenvaltioiden välillä ja jotka koskevat tämän asetuksen piiriin kuuluvia asioita.
- 59 Asetuksen 59 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan ”Ruotsi ja Suomi voivat ilmoittaa, että avioliittoa, lapseksiottamista ja holhousta koskevia kansainvälisyksityisoikeudellisia määräyksiä sisältävää Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan kesken 6 päivänä helmikuuta 1931 tehtyä sopimusta sekä siihen liittyvää loppupöytäkirjaa sovelletaan kokonaisuudessaan tai osittain näiden valtioiden keskinäisissä suhteissa tämän asetuksen säännösten sijasta”.
- 60 Tämä on ainoa säännös, joka poikkeaa tämän tuomion 58 kohdassa mainitusta säännöstä. Poikkeuksena sitä on tulkittava suppeasti.

- 61 Pohjoismaiden yhteistyö henkilöiden huostaanotosta ja sijoittamisesta tehtyjen hallintopäätösten tunnustamisen ja täytäntöönpanon alalla ei kuulu poikkeuksiin, jotka luetellaan tyhjentävästi asetuksessa N:o 2201/2003.
- 62 Lain 761/1970 kaltaista yhdenmukaistettua kansallista lainsäädäntöä ei siis voida soveltaa asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisalaan kuuluvaan lapsen huostaanottoa ja sijoittamista koskevaan päätökseen.
- 63 Pohjoismaiden yhteistyöstä annettu yhteinen julistus N:o 28 ei kumoa tätä päätelmää.
- 64 Kyseisen julistuksen mukaan nimittäin Pohjoismaiden yhteistyöhön osallistuvat valtiot, jotka ovat unionin jäseniä, ovat sitoutuneet jatkamaan tätä yhteistyötä yhteisön lainsäädäntöä noudattaen.
- 65 Tästä seuraa, että kyseisessä yhteistyössä on noudatettava yhteisön oikeusjärjestyksen periaatteita.
- 66 Toiseen kysymykseen on siis vastattava, että asetusta N:o 2201/2003 on tulkittava siten, että henkilöiden huostaanotosta ja sijoittamisesta tehtyjen hallintopäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa, Pohjoismaiden yhteistyönä yhdenmukaistettua kansallista lainsäädäntöä ei voida soveltaa kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvaan lapsen huostaanottoa koskevaan päätökseen.

*Kolmas kysymys*

- 67 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä, onko asetusta N:o 2201/2003 tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa ajallisesti pääasian kaltaisessa asiassa.
- 68 Asetuksen N:o 2201/2003 64 artiklan 1 kohdasta ja 72 artiklasta ilmenee, että tätä asetusta sovelletaan ainoastaan sellaisiin oikeudenkäynteihin, jotka on pantu vireille, sellaisiin virallisiin asiakirjoihin, jotka on laadittu tai rekisteröity, ja sellaisiin osapuolten välisiin sopimuksiin, jotka on tehty 1.3.2005 jälkeen.
- 69 Lisäksi asetuksen 64 artiklan 2 kohdassa säädetään, että ”tuomiot, jotka on annettu tämän asetuksen soveltamisen alkamispäivän jälkeen asioissa, jotka on pantu vireille ennen kyseistä päivää mutta asetuksen – – N:o 1347/2000 voimaantulopäivän jälkeen, tunnustetaan ja pannaan täytäntöön tämän asetuksen III luvun säännösten mukaisesti, jos sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat joko tämän asetuksen II luvun säännöksiä tai asetuksen – – N:o 1347/2000 säännöksiä taikka sellaisen yleissopimuksen määräyksiä, joka asian tullessa vireille oli voimassa tuomion antaneen ja pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion välillä”.
- 70 Pääasian kaltaisessa asiassa asetusta N:o 2201/2003 voidaan soveltaa vain, mikäli kaikki tämän tuomion edellisessä kohdassa mainitut kolme edellytystä täyttyvät.
- 71 Ensimmäisestä edellytyksestä on todettava, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka on ainoana toimivaltainen selvittämään pääasian tosiseikastoa, mukaan täytäntöön pantavana päätöksenä on länsrätten i K länin 3.3.2005 antama päätös. Se on siis annettu asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisen alkamispäivän jälkeen.

- 72 Toisen edellytyksen osalta ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että lasten A ja B huostaanottoa koskenut menettely pantiin vireille ”syksyllä 2004” eli ennen asetuksen N:o 2201/2003 soveltamisen alkamista mutta asetuksen N:o 1347/2000 voimaantulon jälkeen, koska tämä viimeksi mainittu asetus tuli 46 artiklansa mukaan voimaan 1.3.2001. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on tarkistaa, tuliko menettely todellakin tuolloin vireille.
- 73 Tämän tuomion 69 kohdassa mainitusta kolmannelle edellytykselle on lausuttava seuraavaa.
- 74 Asetuksen N:o 2201/2003 8 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion tuomioistuimet ovat toimivaltaisia vanhempainvastuuta koskevissa asioissa, jos lapsen asuinpaikka on asian vireillepanojankohdalla kyseisessä jäsenvaltiossa.
- 75 Regeringsrätten vahvisti 20.6.2006 antamallaan päätöksellä kansallisen oikeuden perusteella, että Ruotsin tuomioistuimilla oli tuomiovalta asiassa. Kyseinen tuomioistuin katsoi, että sosiaalilautakunnan aloittaessa selvityksen lasten A ja B kotioloista nämä lapset asuivat Ruotsissa, länsrätten i K länin tuomiopiirissä.
- 76 Tästä seuraa, että kansallisen oikeuden perusteella sovelletut toimivaltasäännökset vastaavat asetuksen N:o 2201/2003 64 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla tämän asetuksen säännöksiä. Kolmas edellytys siis täyttyy.



- 77 Kolmanteen kysymykseen on vastattava edellä esitetyn perusteella, että asetusta N:o 2201/2003 on tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa ajallisesti pääasian kaltaisessa asiassa, jollei tosiseikaston selvittämisestä, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ainoana toimivaltainen, muuta johdu.

## Oikeudenkäyntikulut

- 78 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003, sellaisena kuin se on muutettuna 2.12.2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 2116/2004, 1 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että yhtenä päätöksenä tehty, lapsen välitöntä huostaanottoa ja sijoittamista kodin ulkopuolelle sijaisperheeseen koskeva ratkaisu kuuluu kyseiseen säännökseen sisältyvän siviilioikeudellisen asian käsitteen soveltamisalaan, kun tällainen päätös on tehty julkisoikeudellisen lastensuojelun yhteydessä.**

- 2) Asetusta N:o 2201/2003, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2116/2004, on tulkittava siten, että henkilöiden huostaanotosta ja sijoittamisesta tehtyjen hallintopäätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaa, Pohjoismaiden yhteistyönä yhdenmukaistettua kansallista lainsäädäntöä ei voida soveltaa kyseisen asetuksen soveltamisalaan kuuluvaan lapsen huostaanottoa koskevaan päätökseen.
  
- 3) Asetusta N:o 2201/2003, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 2116/2004, on tulkittava siten, että sitä voidaan soveltaa ajallisesti pääasian kaltaisessa asiassa, jollei tosiseikaston selvittämisestä, jossa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim on ainoana toimivaltainen, muuta johdu.

Allekirjoitukset